AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

MALİYYƏ BAZARLARINA NƏZARƏT PALATASI

QİYMƏTLİ KAĞIZLAR BAZARININ İCMAL GÖSTƏRİCİLƏRİ

31 dekabr 2017-ci il tarixinə

Bakı – 2018

Qiymətli kağızlar bazarının ümumi icmalı

2017-ci il ərzində qiymətli kağızlar bazarında artımla yanaşı, pozitiv kəmiyyət və keyfiyyət dəyişiklikləri qeydə alınmışdır. Belə ki, 2017-ci ildə qiymətli kağızlar bazarı 2016-cı illə müqayisədə 12% artaraq 15,7 mlrd. manat təşkil etmişdir. Hesabat dövrü ərzində qiymətli kağızların təkrar bazarı 47% artaraq 7,5 mlrd. manata çatmışdır. Ümumilikdə, hesabat dövründə dövlət qiymətli kağızlar bazarı 7,3 dəfə, korporativ qiymətli kağızların təkrar bazarı isə 2,8 dəfə artmışdır.

Ümumi göstəricilər

	2017		2016		məbləğ üzrə fərq	bazar payı (%)
	əqd sayı	məbləğ (AZN)	əqd sayı	məbləğ (AZN)		
Korporativ qiymətli kağızlar	**2,948**	**3,659,905,187**	**3,235**	**8,746,935,151**	**-58%**	**23%**
İlkin bazar	167	2,267,877,497	**628**	8,248,026,100	**-73%**	
Təkrar bazar	2,781	1,392,027,691	**2,607**	498,909,051	**2,8 dəfə**	
Dövlət qiymətli kağızları	**1,096**	**6,066,555,138**	**282**	**836,158,060**	**7,3 dəfə**	**39%**
İlkin bazar	998	5,980,256,709	**228**	690,245,560	**8,6 dəfə**	
Təkrar bazar	98	86,298,429	**54**	145,912,500	**-41%**	
Törəmə maliyyə alətləri	**83,939**	**5,940,130,521**	**45,833**	**4,440,667,091**	**34%**	**38%**
Repo/əks-repo	**51**	**51,551,163**	**2**	**2,064,764**	**25 dəfə**	**0.3%**
Qiymətli kağızlar bazarı	**88,034**	**15,718,142,010**	**49,352**	**14,025,825,065**	**12%**	**100%**
İlkin bazar	1,165	8,248,134,206	835	8,938,271,660	**-8%**	
Təkrar bazar	86,869	7,470,007,804	48,496	5,087,553,406	**47%**	

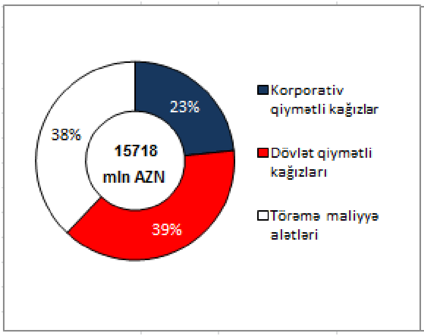

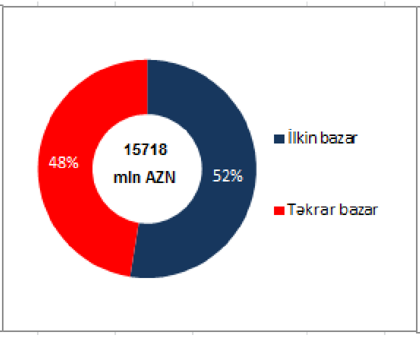

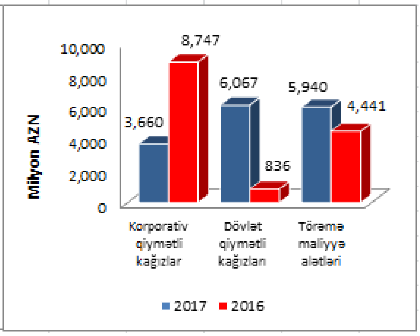

Korporativ qiymətli kağızlar

Hesabat dövrü ərzində real sektor təmsilçilərinin və maliyyə institutlarının fond bazarı vasitəsilə öz kapitallarını artırmaq təşəbbüsləri nəticəsində korporativ qiymətli kağızlar bazarının səhm seqmentində əqdlərin məbləği 2,2 dəfə artaraq 2 mlrd. manatı üstələmişdir. Xüsusilə banklar tərəfindən kapital tələblərinin təmin edilməsi məqsədilə nizamnamə kapitallarının artırılması səhm bazarının artımını şərtləndirən mühüm amil

olmuşdur. Ümumilikdə, səhmlərin ilkin bazarında bağlanan əqdlərin məbləği əvvəlki hesabat dövrü ilə müqayisədə 3,3 dəfə artaraq 1,9 mlrd. manat təşkil etmişdir.

Korporativ qiymətli kağızlar							
	2017		2016		məbləğ üzrə fərq	bazar payı (%)
	əqd sayı	məbləğ (AZN)	əqd sayı	məbləğ (AZN)		
Korporativ qiymətli kağızlar	**2,948**	**3,659,905,187**	**3,235**	**8,746,935,151**	**-58%**	**100%**
Səhmlər	**2,009**	**2,031,538,583**	**2,587**	**913,023,106**	**2,2 dəfə**	**56%**
Səhm (ilkin bazar)	57	1,871,364,639	133	563,430,807	**3,3 dəfə**	
Səhm (təkrar bazar)	1,952	160,173,944	2,454	349,592,299	**-54%**	
Korporativ istiqrazlar	**939**	**1,628,366,604**	**648**	**7,833,912,045**	**-79%**	**44%**
İlkin bazar (manatla)	77	269,845,132	24	7,501,840,000	**-96%**	
İlkin bazar (xarici valyutada)	33	126,667,725	471	182,755,293	**-31%**	
Təkrar bazar (manatla)	70	916,697,584	40	73,680,788	**12,4 dəfə**	
Təkrar bazar (xarici valyutada)	759	315,156,163	113	75,635,964	**4,2 dəfə**	

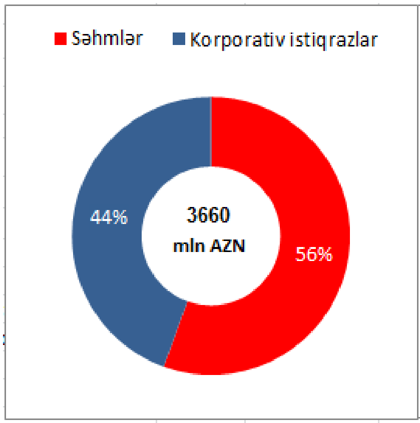

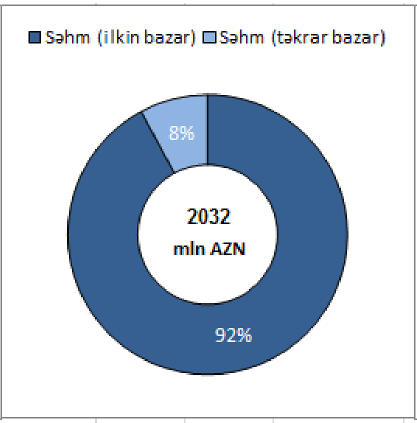

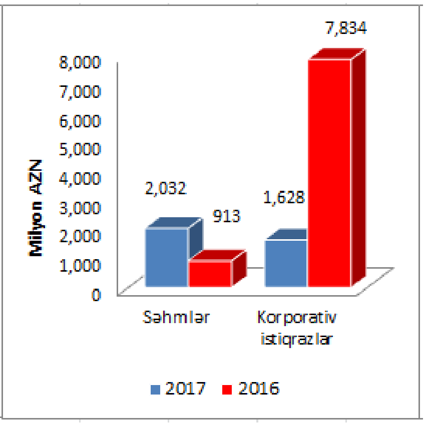

Korporativ qiymətli kağızlar bazarının digər seqmenti olan korporativ istiqrazlar bazarı ötən illə müqayisədə 79% azalaraq 1,6 mlrd. manat təşkil etmişdir. Bunun səbəbi 2017 ildə dövlət əhəmiyyətli layihələrin yerli qiymətli kağızlar bazarı vasitəsilə maliyyələşməsinin cari ildə təmin edilməməsidir. Dövr ərzində korporativ istiqrazların ilkin bazarı azalsa da, təkrar bazarda əqdlərin məbləğində artım müşahidə edilmişdir. Yerli valyutada buraxılmış korporativ istiqrazların təkrar bazarında əməliyyatların həcmi 12,4 dəfə artaraq 917 mln. manat, xarici valyutada olan korporativ istiqrazların həcmi isə 4,2 dəfə artaraq 315 mln. manat təşkil etmişdir.

Dövlət qiymətli kağızları

Hesabat dövrü ərzində Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən daxildən borclanma siyasətinin həyata keçirilməsi, eləcə də Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən milli valyutaya olan təzyiqlərin azaldılması məqsədilə not buraxılışları dövlət qiymətli kağızları bazarında əməliyyatların həcminin

artım dinamikasını müəyyən etmişdir. Belə ki, dövlət istiqrazları bazarı 48%, not bazarı isə 19,4 dəfə artmışdır.

Dövlət qiymətli kağızları						
	2017		2016		məbləğ üzrə fərq	bazar payı (%)
	əqd sayı	məbləğ (AZN)	əqd sayı	məbləğ (AZN)		
Dövlət qiymətli kağızları	**1,096**	**6,066,555,138**	**282**	**836,158,060**	**7,3 dəfə**	**100%**
Dövlət istiqrazları	**487**	**839,418,428**	**261**	**567,402,693**	**48%**	**14%**
İlkin bazar*	396	794,518,615	207	421,490,193	**89%**	
Təkrar bazar	91	44,899,814	54	145,912,500	**-69%**	
Mərkəzi Bankın notları	**609**	**5,227,136,710**	**21**	**268,755,367**	**19,4 dəfə**	**86%**
İlkin bazar**	602	5,185,738,095	21	268,755,367	**19,3 dəfə**	
Təkrar bazar	7	41,398,615	0	0		0

* Dövlət istiqrazları üzrə yerləşdirilmiş nominal həcm – 849,816,900 manat

** Notlar üzrə yerləşdirilmiş nominal həcm – 5,384,071,600 manat

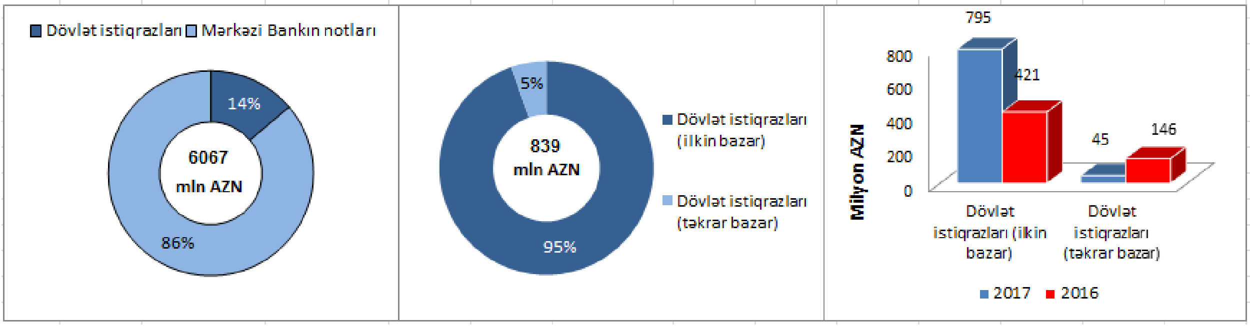

Hesabat dövründə Mərkəzi Bankın notlarının yerləşdirilməsi üzrə fond birjasında 50 hərrac keçirilmiş və nəticədə ilkin bazarda əqdlərin həcmi ötən illə müqayisədə 19,3 dəfə artaraq 5,2 mlrd. manat olmuşdur. Notların təkrar bazarında 2016-cı ildə əməliyyat aparılmamış, lakin hesabat dövründə bazarın həcmi 41 mln. manat təşkil etmişdir. Hərraclarda notlarla bağlanmış əqlər üzrə orta çəkili gəlirlilik 10,89% olmuşdur.

Hesabat dövründə dövlət istiqrazlarının yerləşdirilməsi üzrə fond birjasında 45 hərrac keçirilmiş və nəticədə ilkin bazarda əqdlərin həcmi ötən illə müqayisədə 89% artaraq 795 mln. manat təşkil etmişdir. Dövlət istiqrazlarının təkrar bazarı hesabat dövründə 69% azalaraq 45 mln. manat olmuşdur. Dövr ərzində manatla yerləşdirilmiş qısamüddətli dövlət istiqrazları ilə bağlanmış əqdlər üzrə orta çəkili gəlirlilik 10,15%, ortamüddətli dövlət istiqrazları ilə bağlanmış əqdlər üzrə orta çəkili gəlirlilik 13,08% olmuşdur.

Törəmə maliyyə alətləri bazarı

Hesabat dövründə Bakı Fond Birjasının törəmə maliyyə alətləri platformasında ümumi məbləği 5,5 mlrd. manat olan valyuta əsaslı və ümumi dəyəri 402 mln. manat olan əmtəə əsaslı törəmə maliyyə alətləri ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirilmişdir. Ümumilikdə törəmə maliyyə alətləri bazarının ümumi həcmi 5,9 mlrd. manat olmuş və bazarda keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 33,8% artım müşahidə edilmişdir.

Törəmə maliyyə alətləri bazarı

	2017		2016		məbləğ üzrə fərq (%)	bazar payı (%)
	əqd sayı	məbləğ (AZN)	əqd sayı	məbləğ (AZN)		
Törəmə maliyyə alətləri	**83,939**	**5,940,130,521**	**45,833**	**4,440,667,091**	**33.8%**	**100%**
Əmtəə əsaslı fərq müq.	8,430	402,103,539	5,661	272,094,473	**47.8%**	7%
Valyuta əsaslı fərq müq.	75,509	5,538,026,981	40,172	4,168,572,618	**32.9%**	93%

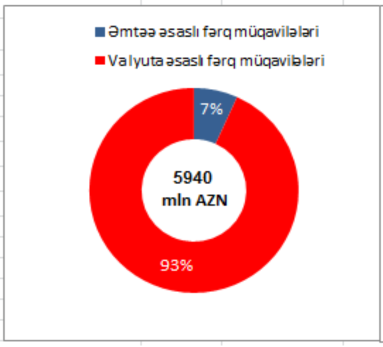

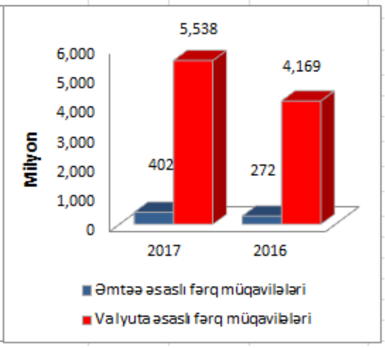

Repo və əks-repo əməliyyatları

Hesabat dövrü ərzində repo əməliyyatlarının ümumi məbləği ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 25 dəfə artaraq 51,5 mln. manat olmuşdur. Dövlət istiqrazları ilə ümumi məbləği 30.8 mln. manat olan 37 repo əməliyyatı keçirilmişdir ki, bu da ötən illə müqayisədə 15 dəfə çoxdur. Korporativ istiqrazlarla repo əməliyyatlarının məbləği 20,8 mln. manat təşkil etmişdir.

Repo və əks-repo əməliyyatları

	2017		2016		məbləğ üzrə fərq (%)	bazar payı (%)
	əqd sayı	məbləğ (AZN)	əqd sayı	məbləğ (AZN)		
Repo/əks-repo	**51**	**51,551,163**	**2**	**2,064,764**	**25 dəfə**	**100%**
Korporativ istiqrazlarla repo	14	20,756,310	**0**	**0**		40%
Dövlət istiqrazları ilə repo	37	30,794,853	**2**	**2,064,764**	**15 dəfə**	60%
Mərkəzi Bankın notları ilə repo	0	0	**0**	**0**		0%

Qiymətli kağızların dövlət qeydiyyatı

2017-ci ildə 11,5 mlrd. manat və 4,1 mlrd. ABŞ dolları məbləğində qiymətli kağızların dövlət qeydiyyatı həyata keçirilmişdir.

Səhmlər üzrə: Hesabat dövrü ərzində ümumi məbləği 2,5 mlrd. manat olan 60 səhm buraxılışı dövlət qeydiyyatına alınmışıdır. Bunlardan 1,3 mlrd. manatı kredit təşkilatları, 55 milyon manatı sığorta şirkətləri, 1,2 mlrd. manatı isə digər təşkilatlara məxsus olmuşdur.

Emitentlər	Qeydiyyatın sayı	Məbləğ (mln. AZN)
Kredit təşkilatları	18	1 280
Sığorta şirkətləri	2	55
Digər təşkilatlar	40	1 200
Cəmi	**60**	**2 535**

Korporativ istiqrazlar üzrə: Hesabat dövründə manatla 298 mln. məbləğində korporativ istiqraz dövlət qeydiyyatına alınmış, bunun 4 mln. manatı kredit təşkilatlarına, 294 mln. manatı isə digər təşkilatlara məxsus olmuşdur. Həmçinin, hesabat dövründə 1,061 mln. ABŞ dolları məbləğində qeydiyyata alınmış korporativ istiqrazların 1,012 mln. dolları kredit təşkilatlarına, 49 mln. dolları isə digər təşkilatlara məxsus olmuşdur. Bundan əlavə, kredit təşkilatlarına məxsus 349 min avro məbləğində bir korporativ istiqraz buraxılışının dövlət qeydiyyatı həyata keçirilmişdir.

Dövlət qiymətli kağızları üzrə: Hesabat dövrü ərzində ümumilikdə 7 mlrd. manata yaxın məbləğdə dövlət qiymətli kağızları qeydiyyata alınmışdır. Dövr ərzində Maliyyə Nazirliyinin ümumi məbləği 900 mln. manat olan dövlət istiqrazları və Mərkəzi Bankın ümumi məbləği 6,1 mlrd. manat olan notları dövlət qeydiyyatına alınmışdır.

Emitentlər	Qeydiyyatın sayı	Məbləğ (mln. AZN)
Dövlət istiqrazları	4	900
Mərkəzi Bankının notları	50	6 085
Cəmi	**54**	**6 985**

Veksel üzrə: Hesabat dövründə 3,1 mlrd. ABŞ dolları və 1,7 mlrd. manat məbləğində ümumilikdə 20 veksel buraxılışı dövlət qeydiyyatına alınmışdır.